

प्रयास अमरावती व सेवकुंर द्वारा आयोजित

भारत जोडो व आनंदवन मित्र परिवार; शिवम प्रतिष्ठान-कराड, सातारा; प्रभात किड्स-अकोला
मातृभू अंतरगत संस्कार-नागपूर; स्नेहालय-अहमदनगर; स्नेहालय-सोलापूर;
राष्ट्रधर्म प्रचार समिती-मोझरी, अमरावती; दिपस्तंभ फाऊंडेशन-जळगाव,
मातृभूमी फाऊंडेशन-बुलडाणा; नेताजी स्पर्धा परीक्षा अकादमी-आष्टा, सांगली;
ज्ञानदा वसतिगृह-वरोरा, चंद्रपूर; वसुंधरा विज्ञान केंद्र-कुडाळ, सिंधुदुर्ग; संस्कार परिवार-नागपूर;
व इतर अनेक व्यक्ती, संस्था-संघटनांच्या सहकार्याने

‘स्पार्क २०१०’

घडू या जिकण्यासाठी

संपूर्ण घरांला आत्मपरीक्षण करून विचार करायला भाग पाडणारा,
संवेदनशीलता जोपासून जाणीवा तीक्ष्ण करणारा,
हजारो घरांमध्ये संस्कारांचे शिबिर भरविणारा, मुलांसाठी व तरुणांसाठीचा
अतिशय आगळा वेगळा व नाविन्यपूर्ण कृतिशील विधायक उपक्रम !

जिकण्यासाठी, मग ते परीक्षेतील यश असो वा एखाद्या स्पर्धेतील वा आयुष्यातील, स्वतःला
कसे तयार करावे हे प्रत्यक्ष अनुभवातून शिकविणारा उपक्रम !

१ संयोजक १

डॉ. अविनाश सावजी

सर्व प्रकारच्या पत्रव्यवहारासाठी व अधिक माहितीसाठी संपर्क

प्रयास, देवरणकरनगर, समर्थ हायस्कूल लेन, बडनेरा रोड, अमरावती. 400 605

फोन : 0721-2573256, 94207 22107, 94228 55607

ई-मेल spark.prayas@gmail.com; aksaoji@gmail.com

website: www.prayas-sevankur.org

प्रिय मित्रांनो,

तुम्ही जीवनात आजवर जे काही मिळविलेले आहे, त्यापेक्षा कितीतरी जास्त
मिळविण्याची क्षमता व ऊर्जा तुमच्यामध्ये आहे; पण ती अव्यक्त स्वरूपात (सुप्तावस्थेत)
आहे व बरीचसी अज्ञात सुध्दा आहे. तुमच्यामधील या प्रचंड प्रमाणात दडून असलेल्या व
आतापर्यंत न वापरलेल्या अव्यक्त उर्जेचा उपयोग, तुमचे स्वतःचे व समाजाचे जीवन समृद्ध
करण्यासाठी होऊ शकतो. गरज आहे ती फक्त एखाद्या ठिणगीने ही ऊर्जा चेतविण्याची !
म्हणजेच एका स्पार्कची ! ही ठिणगी पडून या उर्जेने पेट घेतला की झाले ! जीवनाच्या
गाडीने गती पकडलीच म्हणून समजा. अशी ठिणगी टाकून, या उन्हाळी सुट्यांमध्ये संपूर्ण
महाराष्ट्रातील हजारो कुमारांमध्ये व तरुणांमध्ये असलेली ही अव्यक्त ऊर्जा सृजनात्मक व
सकारात्मक पद्धतीने चेतविण्यासाठी **स्पार्क २०१०** हा विधायक उपक्रम !

‘जिकण्यासाठी’ स्वतःला तयार करण्यासाठी आपल्या गुणांचा, शक्तीस्थानांचा व
क्षमतांचा सतत शोध घ्यावा लागतो, त्यांना प्रयत्नपूर्वक विकसित करावे लागते; तर दोषांना
ओळखून जाणीवपूर्वक दूर करावे लागते. **स्पार्क २०१०** मध्ये सहभागी होऊन तुम्हीसुद्धा
प्रत्यक्ष अनुभवाद्वारे, ‘जिकण्यासाठी’ स्वतःला घडविण्याच्या मार्गावर वाटचाल करू शकाल.

१) या उपक्रमामध्ये तुम्हाला तुमच्या घरी राहूनच सहभागी होता येईल. सहभागी
होण्यासाठी वयाची अट नाही. १० वर्षांवरील सर्व मुले-मुली, युवक-युवती वा प्रौढ व्यक्ती
(पालक-शिक्षक, अगदी आजी-आजोबासुद्धा) यामध्ये सहभागी होऊ शकतात.

२) या उपक्रमामध्ये सहभागी होण्यासाठी तुमच्या हातात हे पत्रक पडल्याबरोबर, **संयोजकांकडे
पोष्टकार्ड वा ई-मेल पाठवून नोंदणी करणे आवश्यक.** त्यामध्ये तुमची पुढील माहिती लिहून
पाठवा. तुमचे संपूर्ण नाव/पत्ता/दूरध्वनी क्र./मोबाईल नंबर/ईमेल(असल्यास)/जन्मतारीख
/शिक्षण/शाळा-कॉलेजचे नाव/व्यवसाय/छंद/पालकांचे नाव, शिक्षण व व्यवसाय.

३) पुढे दिलेल्या प्रश्नावलीमध्ये एकूण २२ मजेशीर, पण विचार व प्रत्यक्ष कृती करायला
लावणारे प्रश्न दिले आहेत. त्या प्रश्नांची उत्तरे स्वतः विचार करून, कोणालाही विचारून,
आई-बाबा-शिक्षक वा इतर कोणाचेतरी डोके खाऊन, पुस्तकात पाहून, प्रत्यक्ष प्रयोग किंवा
कृती करून मिळवायचे आहेत. **सर्वच प्रश्न सोडविता आले पाहिजेत असेही नाही.** पण प्रयत्न
मात्र जरूर करायचेत. जास्तीत जास्त प्रश्नांची उत्तरे स्वतःच्या हस्ताक्षरात आखीव कागदांवर

लिहून, तुमच्या नावासह उत्तरपत्रिका, १ जून २०१० पर्यंत स्थानिक संपर्क केंद्राकडे द्यायच्या किंवा संयोजकांच्या पत्त्यावर पाठवायच्या. त्यापेक्षाही उशीर होणार असल्यास मात्र थेट संयोजकांच्या पत्त्यावरच पोहोचणे/कुरिअरने १० जूलैपर्यंत पाठवा. **स्पर्क २०१०** बद्दल कोणत्याही माहिती वा मदतीसाठी जिल्हा समन्वयक वा संयोजकांशी निःसंकोच संपर्क साधा.

४) उत्तरे मराठी/हिंदी वा इंग्रजी यांपैकी कोणत्याही एका भाषेमध्ये लिहिता येतील. (तीनही भाषांमधील प्रश्नावली www.prayas-sevankur.org या वेबसाईटवर उपलब्ध आहेत. त्या डाऊनलोड करा व वापरा. या पत्रकाची झेरॉक्स प्रतही वापरता येईल.

५) या उपक्रमात सहभागी होण्यासाठी २० रुपये किंवा जास्त 'स्व-कमाई/खरी कमाई' द्वारा कमविणे आवश्यक. (प्रश्न क्र. २२ नुसार) ही रक्कम या उपक्रमाला देणगी म्हणून मनिऑर्डरने संयोजकांच्या पत्त्यावर पाठवावी व मनिऑर्डर केल्याची पावती उत्तरपत्रिकेसोबत जोडावी.

६) सहभागींना विचार करायला प्रवृत्त करणारा, आत्मपरीक्षण करायला भाग पाडणारा, जाणिवे व संवेदनशीलता तीक्ष्ण करणारा हा कृतिपर संस्कारशील उपक्रम आहे. आज सर्वत्र चालू असलेली मार्कांची स्पर्धा व शर्यतीला पूर्णपणे बाजूला सारून 'जिकण्यासाठी' स्वतःचा शोध घेण्याचा हा आनंददायी उपक्रम आहे. त्यामुळे येथे मार्कस् वा क्रमांक नसतील. पास-नापास ही नसेल. परंतु उत्तम प्रयत्नांचे वेगळ्या प्रकारे कौतुक करण्यात येईल.

⇒ निवडक उत्तरे पुढच्या वर्षभरात, तुमच्या नावासहित विविध वर्तमानपत्रे व मासिकांमध्ये प्रकाशनासाठी पाठविल्या जातील. तर काही निवडक उत्तरांचा संग्रह पुस्तकरूपाने प्रकाशित केला जाईल.

⇒ 'प्रयास साहित्य प्रबोधिनी, अमरावती' तर्फे नॅशनल बुक ट्रस्ट व इतर अनेक प्रकाशनांची, वाचायलाच पाहिजेत अशी, संस्कारक्षम पुस्तके भरपूर सवलतीमध्ये मिळविता येतील.

⇒ महाराष्ट्रातील काही प्रसिध्द व्यक्तींचे त्यांच्या हस्ताक्षरात लिहिलेले संदेश व सही, एका प्रेरणापत्राच्या रूपात, ११ प्रश्न सोडविणाऱ्या सर्वांना १५ ऑगस्टला देण्यात येईल.

⇒ महाराष्ट्रात येत्या वर्षभरात विविध ठिकाणी (आनंदवन, सेवाग्राम, अकोला, शेगाव, पुणे, अहमदनगर, कराड, सोलापूर इ.) 'स्पर्क २०१० प्रेरणा शिबिरे' आयोजित केली जाणार आहेत. त्यामध्ये तुम्हाला प्राधान्याने प्रवेश मिळेल. काही शिबिरे तुमच्या जिल्ह्यात

व तालुक्यात सुद्धा आयोजित केली जातील. या शिबिरांमधून लेखक, कवी, खेळाडू, वैज्ञानिक, उद्योजक, समाजसेवक तुम्हाला भेटायला येतील व त्यांच्यासोबत तुम्हाला गप्पा मारता येतील. शिवाय गाणी, खेळ, विज्ञानाचे प्रयोग व खेळणी बनविणे, जंगलभ्रमण, कारखाना/आदिवासी गावाला भेट असे खूप काही प्रत्यक्षात करायला मिळेल.

७) सर्व बाबतीत आयोजकांचा निर्णय अंतिम राहील.

‘स्पर्क २०१०’ (घडू या जिकण्यासाठी)

प्रश्नावली

१) तुमचे नाव मराठी/हिंदी/इंग्रजी व तुमची मातृभाषा सोडून उरू व एका अन्य भाषेमध्ये लिहा.

२) तुमच्या घरातील आई, बाबा व इतर सदस्य, सकाळी उठल्यापासून ते झोपेपर्यंत घरची व शरीरश्रमाची कोणकोणती कामे करतात याचे निरीक्षण करा व त्यांची यादी बनवा. त्याबाबत तुमचा अभिप्राय लिहा.

३) आपल्या देशासाठी काहीतरी करावे असे तुम्हाला नक्कीच वाटत असणार. प्रत्येक भारतीय आपापल्या शक्ती व क्षमतेनुसार, देशासाठी काहीतरी करू शकतोच. या वयातसुद्धा तुम्ही अशा कोणत्या गोष्टी देशासाठी करू शकता ते लिहा. त्यांपैकी एक संकल्प तुम्ही स्वतःसाठी करा व लिहून आम्हाला व सर्वांना सांगा.

४) तुमच्या गावातील एखाद्या सार्वजनिक ठिकाणी भेट द्या. (उदा. बस स्टँड, सरकारी दवाखाना, शासकीय कार्यालये इ.) त्याठिकाणी सामान्य लोकांच्या दृष्टीने कोणत्या सुधारणा व्हायला पाहिजेत असे तुम्हाला वाटते, त्याबाबत मित्रांशी चर्चा करा व लिहा.

५) तुमच्या परिसरात एका दुःखी व्यक्तीचा शोध घ्या. त्या व्यक्तीच्या व तुमच्या स्वतःच्या परिस्थितीची तुलना करा. त्या व्यक्तीचे दुःख कमी करण्यासाठी तुम्ही काही करू शकत असल्यास ते लिहा.

६) प्लॉस्टिक हे पर्यावरणासाठी हानीकारक असल्याने त्याचा वापर कमीच करायला पाहिजे. तुमच्या घरामध्ये प्लास्टिकच्या कोणत्या वस्तू वापरल्या जातात ? हा वापर कमी करण्यासाठी प्रयत्न करा व त्याबाबत लिहा.

७) प्रत्येक घास ३२ वेळा चावून खावा असे म्हणतात. तुम्ही स्वतः खातांना किती वेळा चावून खाता ते प्रत्यक्षात मोजा. आता तीन दिवस प्रत्येक वेळी, काहीही खातांना ३२ वेळा चावून खा. त्याचे काही फायदे तुमच्या लक्षात आले असतील तर ते लिहा. सर्वांशी त्याबाबत चर्चा सुद्धा करा.

८) तुमच्या घरातील सर्वांचा बीएमआय (बॉडी मास इंडेक्स) पुढील सूत्रानुसार काढा.

बीएमआय=वजन (किलोग्राममध्ये) भागिले उंचीचा वर्ग (मीटरमध्ये).

$$\text{BMI} = \text{Weight (in kgs)} \div (\text{height})^2 \text{ (in meters)}$$

बीएमआय हे आरोग्य व फिटनेसचे एक महत्वाचे निदर्शक आहे. बीएमआय २३ पेक्षा जास्त असल्यास ब्लड प्रेशर, डायबिटीस, हार्ट अटॅक यासारखे आजार होण्याचा धोका वाढतो. हा धोका कमी करण्यासाठी व वजन जास्त असल्यास ते कमी करण्यासाठी तुमच्या घरातील सर्वांच्या आहारपद्धती व दिनचर्येमध्ये कोणते बदल करायला पाहिजेत, याची माहिती तुमच्या डॉक्टरांकडून वा पुस्तकांमधून मिळवा व त्यानुसार घरी काय बदल केलेत ते लिहा.

९) तुमच्या घरामध्ये दिवसाला किती लिटर पाणी, कशासाठी वापरल्या जाते याचे मोजमाप करून त्याचा तक्ता तयार करा. यावरून तुमच्या घरी दरमाणसी पाण्याचा वापर किती आहे ते काढा. त्यामध्ये कोठे बचत करता येईल का यासंदर्भात प्रयत्न करा व तुमची निरीक्षणे नोंदवा. पर्यावरण संरक्षणासाठी व ग्लोबल वार्मिंगचा प्रश्न सोडविण्यासाठी, तुमच्या घरात तुम्ही अन्य काही उपाय केलेले असल्यास त्यांबद्दल लिहा.

१०) २०३० साली तुमचे वय किती असेल, शिक्षण किती झालेले असेल त्यावेळी तुमच्या घरावर तुमच्या नावाची पाटी (नेमप्लेट) कशी लिहिलेली असेल याचा विचार करा व लिहा. कल्पना करा की, त्यावर्षी तुम्हाला एका कार्यक्रमात प्रमुख पाहुणे म्हणून बोलविलेले आहे. त्याठिकाणी तुमचा परिचय कसा करून दिला जाईल असे तुम्हाला वाटते ते लिहा.

११) तुमच्या स्वतःच्या धर्माशिवाय, अन्य कोणत्याही एका धर्माच्या, एका महत्वाच्या सणाची व एका संताची माहिती मिळवा व लिहा.

१२) एका आठवड्याची वर्तमानपत्रे वाचा. त्यांतील तुम्हाला अस्वस्थ करणाऱ्या बातम्या तसेच आनंद देणाऱ्या बातम्यांची वेगवेगळी यादी तयार करा. त्यासंदर्भात तुमचा अभिप्राय लिहा.

१३) तुम्हाला दोनही हात नाहीत असे समजा. त्यामुळे रोजची दिनचर्या पार पाडण्यासाठी तुम्हाला कोणत्या अडचणी येतील व त्यातून तुम्ही कसा मार्ग काढणार ते लिहा. हातांचा वापर न करता चार ओळींचा एक परिच्छेद लिहून दाखवा.

१४) टीव्हीवर तुमच्या आवडीचा कार्यक्रम कोणता ? तो पहात असतांना त्यादरम्यान दाखविल्या गेलेल्या सर्व जाहिरातींची यादी तयार करा. कार्यक्रम व जाहिराती यांच्या वेळेची तुलना करून तुमचा अभिप्राय लिहा.

१५) तुमच्या गावातील लोक निरनिराळे उद्योग/व्यवसाय करून उपजिविका चालवितात. तुमच्या नजरेस पडणाऱ्या अशा सर्व उद्योग/व्यवसायांची यादी तयार करा.

१६) मागील महिनाभरात तुम्ही केलेले एखादे चांगले काम, ज्याबद्दल तुम्हाला आनंद व अभिमान वाटतो त्याबद्दल लिहून सर्वांना सांगा.

१७) तुमच्या घरामध्ये शाळेच्या पुस्तकांशिवाय, तुमच्या प्रगतीला हातभार लावणाऱ्या वस्तूंची किमतीसह यादी तयार करा. (उदा. प्रेरणादायी पुस्तके, विज्ञानाची साधने, खेळाचे साहित्य इत्यादि). ज्यांचा तुमच्या प्रगती व भविष्यासाठी फारसा उपयोग नाही (उदा. कपडे, मनोरंजनाच्या वस्तू इत्यादि) अशा वस्तूंची सुद्धा किमतीसह यादी तयार करा. यावरून तुम्हाला काय जाणवले ते लिहा व घरीसुद्धा सर्वांशी बोला.

१८) तुम्ही या सुट्यांमध्ये वाचलेल्या सर्व पुस्तकांची नावे लिहा. त्यांपैकी तुम्हाला विशेष आवडलेल्या कोणत्याही एका पुस्तकाबद्दल थोडक्यात लिहा.

१९) तुमच्या घरामध्ये पडून असलेल्या व घरी कोणाच्याही फारशा वापरात नसलेल्या वस्तूंची यादी करा. या वस्तू कोणा गरजूच्या कामी येऊ शकतात का ते शोधा व त्यांच्यापर्यंत पोहचवा. याबाबतचा तुमचा अनुभव लिहा.

२०) या उपक्रमाची माहिती १० मित्रांपर्यंत पोहचवा. त्यांपैकी निदान तीन मित्रांना यांमध्ये सहभागी होण्यासाठी प्रेरित करा. हे सर्व कसे केले व तुम्हाला काय अनुभव आलेत ते लिहा.

२१) तुमची व तुमच्या घरातील इतरांची या उपक्रमाबाबतची प्रतिक्रिया काय होती ते लिहा. या प्रश्नावलीमध्ये दिलेल्या प्रश्नांसारखेच आणखी काही प्रश्न तुम्हालाही सुचत असतील तर तेसुद्धा आम्हाला लिहून पाठवा.

२२) किमान २० रुपये स्वतः कमवा. हे पैसे स्वतःच मनिऑर्डरद्वारा या उपक्रमाला देणगी म्हणून “प्रयास, अमरावती” च्या नावाने संयोजकांच्या पत्त्यावर पाठवा. मनिऑर्डरची पावती तुमच्या उत्तरपत्रिकेला जोडा. (ही स्व-कमाई कोणतेतरी श्रमाचे काम स्वतः करून, तयार वस्तूंची वा स्वतः हाताने तयार केलेल्या वस्तूंची विक्री करून वा अशाच कोणत्यातरी प्रकारे केलेली असावी.) हे करतांनाचा तुमचा अनुभव-तुम्ही केलेले प्रयत्न, आलेल्या अडचणी, त्यांवर तुम्ही केलेली मात, इतरांच्या प्रतिक्रिया याबाबत लिहा.

जिल्हा समन्वयकांची यादी

अमरावती-डॉ. अपार सावजी 0721-2573256, श्री.छोटूभाऊ वरणागावकर 9422857480
 अकोला- प्रभात किड्स 2453005, 2453008, सौ. मंजुश्री कुळकर्णी 9850322678
 बुलडाणा-श्री. हर्षवर्धन सपकाळ 9422180485, हरीभाऊ सावजी, चिखली 9420563273
 वाशिम-प्रा.सुभाष कवर 9764443344,डॉ.हरीष बाहेती प्रा.हरीभाऊ क्षीरसागर,डॉ.जितेंद्र गवळी 9420101025
 यवतमाळ- डॉ. अनिल पटेल, 243215, राजेंद्र पाटील 9421844681, प्रा.दरणे 9420547171
 नागपूर- प्रा. चंद्रकांत रागीट, 9421701582, डॉ. सतिश गोगुलवार 2542705, 9422123016
 वर्धा- सौ. सुनंदा वानखडे, पाटीलनगर 242195, सीमा प्रभाकर पुसदकर 9890180288
 चंद्रपूर- श्री. उपलेंचवार सर/जगताप 9403194030, गौतम शेंडे 9673087630/ डॉ. प्रशांत 9420101025
 भंडारा- श्री ज्ञानेश्वर बोडखे 9423384053, गोंदिया- देवेंद्र गणवीर 9420362643
 गडचिरोली- श्री. सुबोध कुळकर्णी 9422907330,
 जालना- प्रा. यशवंत सोनुने 9422725330, राहुल महाजन 9421194730, प्रा. भगवान दिसंगे 9421653818
 औरंगाबाद- डॉ. अश्विनीकुमार तुपकरी 9822435518, प्रा. श्रीराम जाधव 9420241956,
 बीड- प्रा. सविता शेठ्ये 9422243236, अंबेजोगाई-दगडू लोमटे 9890840354, प्रसाद चिक्षे 9421373536
 नांदेड- डॉ. अशोक बेलखोडे, किनवट 02469-223036, 9822312214, डॉ. दिलीप पुंडे, मुखेड 9422874826
 लातूर- श्री. माधव बावगे, 9422469564, प्रा. सोमनाथ रोडे 9421483611
 परभणी- ज्ञानेश्वर मुंडे 9423444670
 उस्मानाबाद- डॉ. शशिकांत अहंकारी 9422069724
 हिंगोली- विशाल अग्रवाल 9421804581
 अहमदनगर- स्नेहालय 2323772, संदिप कुसळकर 9011026472, अजित कुळकर्णी 9881770329
 सोलापूर- स्नेहालय, 0217 2720304, दिवसे 9881754810, प्रो. नरेश बदनोरे 9881308006
 सातारा- डॉ. अविनाश पोळ, 02162233481, डॉ. राजेंद्र पवार, 9890636164,
 सांगली- नेताजी स्पर्धा परीक्षा अकादमी, आष्टा, 02342242338,
 कोल्हापूर-हुसेन जमादार 9423840707, राहुल जाधव 9657717489
 पुणे-भूपेंद्र मुजुमदार 9423986204, अकोटकर काका 020-27654851, 9860345652

जळगाव- श्री. यजुर्वेद महाजन 0257-2242299, श्री. भालचंद्र पाटील (जेपीसी बँक), श्री. किशोर जखेटिया 9822451499, सुश्री.निलिमा मिश्रा 02597-230585,
 धुळे- श्री.अविनाश पाटील 9422790610
 नाशिक- मुक्ता 9420745593, श्री रतन भावसार, 9960684082, डॉ. अपश्चिम बरंठ 9422755399
 सिंधुदुर्ग-वसुंधरा विज्ञान केंद्र 02362221128 / 9421147323, श्री.हरीहर वाटवे,सावंतवाडी 9421258828
 रत्नागिरी- समीक्षा मुजुमदार 94200055060
 रायगड -विमलताई मुंडे 9420314917, 02148-221413,
 मुंबई- श्री. सोमय्या 23872061, यशवंत ठाकूर 9823874715,

वाशीम जिल्हा (तालुका समन्वयक)

वाशीम : प्रा. सुभाष कवर 9764443344, श्री. बाळासाहेब गोटे 9049065990, प्रा. कु. शुभांगी दामले 9422921144, प्रा.संजय पाटील 9270802347, डॉ. अलकाताई मकासरे 9421748614
 मालेगाव : प्रा.सावजी सर 9423849208, श्री. भिंगे सर 9011401052, सुश्री ब्र.कु.स्नेहलतादिदी 9421745984, श्री. प्रकाश कापोरे 9421746214
 रिसोड : डॉ. जितेंद्र गवळी 9420101025, श्री.खोरणे सर 9421753962, प्रा.सौ.आदमणे 9763792030
 मंगरुळपीर : श्री.सुभाष हातोलकर 9822577101, श्री. नरेंद्र बजाज 9423128422, श्री. हरीदास हांडे 8007321744, श्री. अतुल मिटकरी 9922648966, सौ. मिनाक्षी हरीश बाहेती 9422937501
 मानोरा : डॉ. सुरेश राठी 9422960752, श्री. जयकिशोर राऊत 9011473015, प्रा. प्रकाश राठोड 9421893093
 कारंजा : डॉ. सुशील देशपांडे 9822363828, श्री. भरतभाऊ भोरे 9421792830, श्री. विवेक गहाणकरी 9421744733, श्री. प्रभु कांबळे 9689317361, कोहर गणेश 9822232043

प्रयास ही एक नोंदणीकृत सामाजिक संस्था आहे. मागील १६ वर्षांपासून संस्थेद्वारा विविध सेवा प्रकल्प, तसेच प्रबोधनपर कार्यक्रम राबविले जातात. आरोग्य, शिक्षण, आदिवासी व ग्रामीण विकास, कृषी इ. अनेक क्षेत्रात कार्यरत. फिरता दवाखाना, कुपोषण व अन्य आजारांच्या प्रतिबंध व नियंत्रणासाठी आरोग्य व आहार शिक्षण, स्वस्थ व निरागी जीवनशैली जगायला शिकविणारा **हृदयसंवाद** हा प्रबोधनपर कार्यक्रम, अमरावतीला योग व निसर्गोपचार केंद्र, बालकांसाठी बालविहार, ध्येयवादी तरुणांसाठी **सैदांकुव** हा खुला मंच, गरजू विद्यार्थ्यांसाठी ‘**अर्न अँड लर्न**’ व शैक्षणिक स्पोन्सरशिप योजना, सेवांकुर फेलोशिप कार्यक्रम, गरजूंच्या मदतीसाठी स्कॅप बँक, विदर्भातील शेतकऱ्यांसाठी सहाय्य कार्यक्रम, वाचनप्रसार व पुस्तकमैत्री उपक्रम, जॉय ऑफ गिव्हिंग अभियान इ. अनेक उपक्रम प्रयासद्वारा राबविले जातात.

सौजन्य : श्री समर्थ गजानन ना. व ग्रा. सह. पत संस्था मर्या. वाशिम